

Zondag 2 december 2018 – 1e advent
aankondiging van de geboorte van Johannes

Lezing: Lucas 1 : 5 – 25

Het is advent. En hoe onwerkelijk misschien ook: de advent ster hangt weer voor de ramen, als teken dat we in deze weken tastend zoeken naar licht in onze werkelijkheid.

Maar hoezo verwachten we het licht? Er is zoveel duisternis? Kan het ooit nog licht worden?

Maar als het lang geleden licht is geworden, dan zullen wij de hoop toch ook nu niet opgeven?

Want het geschiedde immers in die donkere dagen van de wrede koning Herodes, die wij ook kennen van de kindermoord in Bethlehem.

En het geschiedde in de dagen van keizer Augustus, en dus van de Romeinse overheersing; het Judese land was bezet land en Jeruzalem een bezette stad.

Het waren in die zin donkere tijden.

En donker was het ook in het leven van Zacharias en Elisabet.

Het evangelie beschrijft hen als rechtvaardigen.

Maar in het leven van Zacharias en Elisabet was een groot verdriet. Ze waren kinderloos.

Hun levenswijze mocht dan de lijn naar Gods toekomst zichtbaar maken, maar werkelijk, feitelijk daarmee

verbonden waren ze niet. Er was voor hen geen zoon die hun naam en hun geslacht voort zou dragen tot aan de komst van de Messias.

Was het wel zo licht? Is het wel zo licht?

Want hoe is dat in onze dagen?

In eigen land, dichtbij, de onzekerheid in de zorg, het onderwijs, de veiligheid. Zoveel vraagtekens bij hoe alles verloopt en wordt aangepakt in ons land, de toenemende onverdraagzaamheid, vluchtelingen voor wie er zoveel onduidelijk is en nog zoveel stelt ons voor vragen en problemen. En dan de taal van arrogantie en dreiging die we horen. En de zorgen om het klimaat.

En de schrijnende tegenstelling tussen arm en rijk, die eerder groter dan kleiner lijkt te worden.

Waar zijn we als mensheid beland?

En net als in Zacharias' dagen is er nog dichterbij voor velen het persoonlijke leed, ziekte, zorgen, angst om wat komen gaat, verdriet, gevoelens van eenzaamheid.

Waar vind je nog troost, waar vind je verbondenheid?

Is er wel licht te vinden/te verwachten in onze dagen?

In de dagen van Herodes en Augustus - in de dagen van Trump, Poetin en Merkel.

In onze dagen. In dagen van persoonlijke pijn en verdriet en het leven dat toch maar doorgaat.

In die dagen, gaat Zacharias naar Jeruzalem, de stad van de vrede, althans dat zou het moeten zijn, en hij verricht zijn priesterdienst.

En het bijzondere lot valt op hem.

Hij mag, wat slechts één keer in het leven van een priester voor kan komen, binnengaan in het heiligdom, tot aan het reukofferaltaar om daar voor God het reukoffer te brengen.

Ik stel me voor dat hij zijn hele leven daarin legt. Zijn hele toewijding, zijn hele opoffering, alles wat hij zijn leven lang gegeven heeft, zijn pijn ook, zijn diepe verdriet en ook zijn intense verlangen, voor zichzelf en voor zijn volk, naar de toekomst van God. Daar zal Zacharias vast om gebeden hebben.

En dan gebeurt het wonder. Voor Zacharias komt het volslagen onverwacht.

God, die naar mensen omziet. God, die naar Zacharias omziet. God, die naar ons omziet.

Is het mogelijk? Nog steeds?

En hij is met stomheid geslagen:

dat God zo rakelings dichtbij kan komen. En dan de boodschap, dat Gods toekomst toch doorgaat, ondanks alle duisternis. Dat er licht zal gaan schijnen. Dat er door hem en zijn vrouw een mens zal komen die ommekeer zal brengen. Die het volk, de mensen zal omkeren naar God.. Een visioen, een belofte, haast niet te geloven!

Zouden wij het geloven?

Als er ineens een beweging komt van God naar ons toe, een antwoord op ons gebed, een engel die goede woorden spreekt, woorden van belofte, van andere tijden, van een nieuwe toekomst.

Zouden wij het geloven?

Ach, het is een oud verhaal, zegt u misschien. Maar de kracht van een verhaal kan zijn dat het iets over ons leven laat zien. Daarom vertellen we elkaar toch verhalen. Als spiegel om in te kijken. Ben ik dat? Is dat leven? Is dat mijn bestemming?

Zo is er ook vandaag dit verhaal. Oud maar toch ook weer niet. Omdat het nog steeds gebeurt... Een man en een vrouw, Zacharias en Elisabeth. De man is priester. En hij is al op leeftijd. Als je oud bent, heb je al heel wat langs zien komen en ben je misschien ook al vaak in herhaling gevallen. Al jaar en dag voltrekt hij het ritueel. Is hij in de weer met God, dat diepe mysterie van leven en liefde. Dat wat ons troost en draagt maar waar we ook nooit vat op krijgen. Goed kan dat zijn. Bezig zijn met de geheimen van hemel en aarde, ons leven daarna. de dingen achter de dingen. Daarom komen we ook toch elke zondag bij elkaar, hier in onze kerk.

Zo proberen we vreugde te uiten, troost te zoeken, woede en verdriet te benoemen. Om zo ons leven een beetje op orde te krijgen. Het bestaan is immers al verwarrend en chaotisch genoeg?

Zacharias en Elisabeth. Geen kinderen kunnen ze krijgen, zegt het verhaal. Dat wil zeggen: er is geen toekomst voor hen weggelegd. Niets nieuws meer onder de zon. Ontmoeten wij in hen eigenlijk ook niet onszelf, mensen die soms in de routine, in de altijd durende herhaling vast dreigen te lopen?

Je leven lijkt onvruchtbaar, verstrikt in een benauwde sfeer? Een sfeer die er voor zorgt dat je met de rug naar de toekomst staat.

En achteromkijkend tob je en peins je over hoe het toch zo kon worden. Maar verlangend vooruitkijken, je verheugen op iets, het lijkt wel alsof je dat zwaar valt.

Zo snel kunnen we ons verlangen, onze verwachting, onze dromen begraven. Je wordt geleefd door je dagelijkse bezigheden of door alles wat van je wordt verwacht.

Is er dan nog ruimte meer voor iets anders of voor rust, openheid voor stilte?

Ons leven wordt zo snel oppervlakkig, raakt zo versnipperd.

Geen tijd meer om te bidden, om af te dalen naar de diepte, de meditatieve stilte, vragen te stellen over het hoe en waarom van je bestaan. Te dromen en te werken aan je idealen. Zo zijn die priester daar in het heiligdom en wij hier in de kerk aan het peinzen: Waar zijn we nu eigenlijk mee bezig?

En op eens verscheen hem een engel van de Heer.

Wat een verrassing.

Dat kan dus. Je kunt compleet vast zitten en dan ineens is het er zomaar.

Een engel aan je zij, boodschapper van een andere werkelijkheid. Soms wordt er door een gebeurtenis, een ontmoeting, iets in ons wakker geroepen wat wij in de dagelijkse drukte bijna vergeten of verwaarlozen: ons verlangen naar heelheid, dat woont in de diepte van onze ziel.

Waardoor je ineens anders naar het leven kunt kijken. En er als het ware een nieuw perspectief verschijnt. Iemand die op je toekomt juist als je het niet meer verwacht, een intens gevoel dat je zomaar overvalt in een gesprek, in de natuur, bij het horen van muziek. Je hebt er geen woorden voor. Noem het een engel, noem het God. Je wordt door iets ongrijpbaars, iets van de hemel opnieuw het leven in getrokken. Er is een engel op jouw weg gekomen.

Zacharias, zegt de engel, een zoon zal je krijgen, een jongen met een profetische visie, met het heilige vuur in zich, met ideeën over hoe het in Gods Naam verder moet in deze wereld. Er is toekomst voor je.

En wat is zijn reactie?

Zacharias vraagt: Hoe kan ik weten of dat waar is? Hoe kan dit gebeuren bij ons, oude mensen?

Zacharias: hij die altijd bezig is met liturgie en ritueel, hij zou toch moeten/kunnen weten dat er méér is dan het logische redeneren.

Geloven is toch ook je verwonderen over het leven dat jou als geschenk wordt gegeven?

Er is méér dan er is.

Met Zacharias wordt ons gezegd oog te houden voor het wonder, de schoonheid, de verrassing van het leven. En worden we aangemoedigd om ons niet te laten inpakken door de feiten.

Niet alleen dat wat we zien is de werkelijkheid.

Ja, en dan kan het wel eens heel heilzaam zijn om te zwijgen. Tijd voor stilte, leegte, zodat er weer ruimte kan ontstaan voor het goddelijke, onverwachte.

Daarom hebben we die engel uit ons verhaal zo nodig, die Gabriël, die gabber, die vriend van God.

Die ons hoop geeft en vertrouwen, nieuwe energie, nieuw elan. Die ons op weg doet gaan.

Het is advent: een vonk van 'hoop doet leven' wordt geboren. Misschien wint het licht het toch van de duisternis?

In het leven van Zacharias en Elisabeth. Misschien ook wel in onze wereld, in ons leven.

Dat we ons ervoor durven open te stellen, voor het licht, dat wij in onze wereld verwachten.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger